

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ

Мікуляк К. А., студентка групи Ф 5/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасна екологічна ситуація складалась стихійно в ході діяльності людей, спрямованої на задоволення їхніх потреб. Людина досягла висот сучасної цивілізації завдяки тому, що постійно змінювала природу у відповідності зі своїми цілями. Люди досягали цілей, на які розраховували, але одержували наслідки, яких не чекали.

Науково-технічна революція змінює стосунки людини з природою, створює нові умови її існування, помітно впливає на спосіб її життя і праці. Використовуючи сучасні засоби виробництва, людство впливає на природу в планетарному масштабі. Різке збільшення масштабів такого впливу загостило проблему передбачення наслідків людської діяльності. Екологічне прогнозування стало необхідною умовою оптимізації процесу взаємодії суспільства і природи [3].

Питання екологічної безпеки в контексті екологічної політики знайшли розвиток в дослідженнях вчених та науковців, серед яких: Бардов В. Г. [2], Мацейків М. М. [3], Мельник Л. Т. [4], Морозовська Т. [5] та ін.

Нинішня екологічна ситуація в Україні характеризується як кризова. Цьому сприяли структурні деформації господарства, за яких перевага віддавалась сировинно-видобувним галузям промисловості, використанню значною мірою енерго- та ресурсномістких технологій без застосування ефективних очисних споруд [3].

Серед головних причин, що призвели до незадовільного стану довкілля, можна назвати такі: – застарілі технології виробництва з високою енерго- та матеріаломісткістю, що перевищують у два-три рази відповідні показники в розвинених країнах; – високий рівень концентрації промислових об'єктів в окремих регіонах; – відсутність ефективних природоохоронних технологій, незадовільний рівень експлуатації існуючих природоохоронних споруд; – відсутність ефективного правового й економічного механізмів, які сприяли б використанню екологічно безпечних технологічних процесів [1].

Найбільшими забрудниками атмосферного повітря в Україні є підприємства теплоенергетики, які викидають близько 29% усіх забруднень та металургійна промисловість, викиди якої складають 38% загальної кількості забруднювальних речовин.

Висока концентрація в окремих регіонах хімічних та нафтохімічних підприємств призвела до значного забруднення джерел водопостачання. Хімічні підприємства викидають у відкриті водойми близько 70 млн м³

неочищених або недостатньо очищених скидів, утворюють великі обсяги відходів, серед яких значна кількість – токсичні.

Підприємства нафтогазового комплексу за рівнем шкідливого впливу на довкілля вважають об'єктами підвищеного екологічного ризику. Вони є потенційними джерелами забруднення, що може статися в разі порушення технологічних режимів роботи устаткування або аварій.

Україна з її багаторічною енергетично-сировинною спеціалізацією та низьким технологічним рівнем промисловості належить до числа країн з найвищими абсолютними обсягами утворення та накопичення відходів. Щороку в поверхневих сховищах складається понад 1,5 млрд т твердих відходів. У звалищах, шламосховищах, відвалах та териконах нагромаджено понад 20 млрд т відходів, які займають близько 130 тис. га земель. Значна кількість відходів (до 90%) утворюється на підприємствах гірничодобувної промисловості під час розробки родовищ та збагачення корисних копалин. На сьогодні утилізується лише третина загальної кількості відходів.

До категорій високотоксичних належить до 2% усіх промислових відходів. Чорне море за останні тридцять років перетворюється на стічну яму для половини Європи. До основних забруднюючих речовин належать нафтопродукти, феноли, сполуки фосфору, нітрогену, меркурію, важких металів тощо. Значного забруднення зазнала велика територія країни після аварії на Чорнобильській АЕС. Радіонуклідами забруднено понад 4,6 млн. га земель. З використання вилучено 119 тис. га сільськогосподарських угідь, у тому числі 65 тис. га ріллі [2].

Перспективними напрямками підвищення ефективності екологічної політики є посилення відповідальності за порушення природоохоронного законодавства, створення умов для реінвестування в основні фонди природоохоронного призначення та запровадження ресурсозберігаючих технологій, використання новітніх підходів до управління підприємствами [4]. Тільки системне вирішення проблем на всіх рівнях дасть змогу змінити ситуацію, що склалася, та розробити дієву екологічну політику, яка забезпечуватиме раціональне та екологічнобезпечне господарювання й високоефективне використання природних ресурсів; підтримання сприятливих для здоров'я людини природно-екологічних умов життєдіяльності, збереження, відтворення і примноження якості довкілля та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 1998. – № 38-39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Бардов В. Г. Основи екології: підручник для студ. вищих навч. закладів / В. Г. Бардов, В. І. Федоренко, Е. М. Білецька. – Вінниця : Нова книга, 2015. – 424 с.
3. Мацейків М. М. Концепція сталого розвитку – основа вдосконалення механізмів екологічного права України / М. М. Мацейків // Екологічний вісник. – 2015. – № 6. – С. 30-31.

4. Мельник Л. Г. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника та к.е.н., проф. М. К. Шапочки. – Суми: ВТД Університетська книга, 2015. – 759 с.

5. Морозовська Т. Трактуння поняття “право на екологічну інформацію” / Т. Морозовська // Екологічні інновації. – 2015. – № 4. – С. 10-12.

УДК 330.88 : 339.9

ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Мец Н. С., студентка групи Б 5/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Питання про роль держави в умовах глобалізації є досить коректним в наш час, його можна зустріти в будь-якій дискусії як між вченими, менеджерами, викладачами, політиками, так і в громаді. Адже на теперішній час словом “глобалізація” прийнято називати процес поширення серед різних народів і держав нашої планети єдиного способу життя, посилення міждержавних економічних зв'язків, створюваних глобальними міжнародними корпораціями, поступового руйнування бар'єрів і кордонів на шляху фінансових і товарних потоків.

Для деяких держав процес глобалізації надає можливість розквітнути, збагатити національним духом, оновити свої міждержавні зв'язки, що зазвичай сприяє підвищенню економіки країни та, найголовніше, підвищити свій екологічний рівень, а для інших держав – навпаки, занепасти. Хоча, все вище вказане, на наш погляд, залежить від керуючих державою та самого населення. Тому, що впливу глобалізації піддаються всі аспекти нашого існування, від моралі і світогляду до клімату і екології.

Економічна глобалізація є результатом розвитку глобальної інтеграції та інтернаціоналізації, проявом якої на мікрорівні є процеси транснаціоналізації, а на макрорівні – економічної регіоналізації. Історично зумовлені складні багаторівневі взаємозв'язки, виступаючи джерелом розвитку глобалізаційних процесів, формують його діалектичну природу: з одного боку, розширюються та поглиблюються інтернаціоналізація та глобалізація, а з іншого – активно розвиваються процеси протилежної спрямованості, що залежно від предмета аналізу трактуються як “регіоналізація”, “локалізація”, “глокалізація”, “диференціація”, “фрагментація”, “автономізація” тощо [1, с. 11].

Однак на сучасному етапі розвитку глобальної економіки проявляється тенденція до перенесення частини державних функцій на наддержавний рівень – рівень міжнародних організацій [2]. Тобто країни більше надають прав управляти своєю державою чужинцям – міжнародним організаціям, котрі з одного боку допомагають покращити життя населення, відновити